

ข้อวัตร

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อีกปัจจัยเดียวเนาะ อีกอุโบสถเดียวก็เข้าพรรษา เข้าพรรษา-ออกพรรษาเป็นโลกสมมุติ เป็นเรื่องของสังคม แต่ถ้าเป็นการประพฤติปฏิบัติ มันทุกวันนะ เพราะเข้าพรรษา-ออกพรรษา คนก็เกิด คนก็ตาย เข้าพรรษา-ออกพรรษามันก็ทุกข์เหมือนกัน ความทุกข์มันไม่รอเข้าพรรษา-ออกพรรษา แต่เวลาเข้าพรรษา-ออกพรรษาเป็นนักขัตฤกษ์ มันเป็นฤดูกาล ฤดูฝนเขาทำมาหากินกัน เขาทำไร่ไถนากัน เราไม่ควรไปเหยียบย่ำของเขา นี่ในเรื่องของสังคม

แต่ถ้าเรื่องของเรา เรื่องของเรามันเป็นพุทธบัญญัติ สิ่งที่เป็นพุทธบัญญัติ เราจะทำพุทธบัญญัตินั้น แล้วในพุทธบัญญัตินั้นสอนให้ทำความดี ถ้าทำความดี ความดีมันอยู่ที่เรา ถ้ามีสติ หรือว่ามีสติมีสัมปชัญญะ เราทำได้ของเราตลอดไป ถ้าไม่มีสติ มันโลเลนะ คูลี รูดงค์กันไป เร่รอนกันไป มันพเนจรไป แต่ถ้ามันเป็นรูดงค์ของเรา มันรูดงค์ มันไม่ใช่เดินรูดงค์ดั้นด้นไปให้พินดงนั้นออกไป ไอ้ดงกิเลสในหัวใจเราไม่ได้ดู แต่มันอยู่ที่ไหนมันก็ทำได้ ถ้ามันทำได้ มันมีสติสัมปชัญญะทำอะไรมันจะเรียบร้อยนะ มีสติสัมปชัญญะ มีความระลึกที่อยู่ ความระลึกที่อยู่ ใครจะสร้างให้ละ

เวลาศึกษาขึ้นมาศึกษาเพื่อองค์ความรู้ แต่ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะรู้ขึ้นมาจากเรา ถ้ารู้ขึ้นมาจากเรา มันตื่นตัวไง คนตื่นตัว คนมีสติทำอะไรมันไม่ผิดพลาด ถ้าทำอะไรขาดสติไปมันก็ผิดพลาด แล้วความระลึกอยู่ นี่ความสำนึก ถ้ามีความสำนึกอยู่ มันทำอะไรมันก็เป็นประโยชน์กับเรา

ความสำนึกนะ สำนึกว่าตอนนี้เราเป็นอะไร ตอนนี้เราเป็นพระใช้ไหม เป็นพระ พระควรทำอะไร พระมันมีศีลธรรมมีคุณธรรม เป็นพระ เป็นพระเพราะสังคมเขาหวังกับพระมาก พระนี่เป็นผู้ให้ พระนี่เป็นผู้เสียสละ พระนี่เป็นผู้ที่มีศีลมีธรรม แล้วพระเรา เขายกมือไหว้ทำไม เขา

ทำบุญตักบาตรทำไม เวลาทำบุญตักบาตร เวลาพูดกับโยมมันก็ไปอีกอย่างหนึ่ง ถ้าไม่มีพระ เขาจะมีศรัทธาขนาดไหน เขาอยากจะทำบุญขนาดไหน ถ้าไม่มีพระ บุญของเขาก็สำเร็จไปไม่ได้ เขาก็ต้องอาศัยพระเป็นเนื่อนาบุญ

แล้วพระที่เป็นเนื่อนาบุญ สิ่งที่ได้มา เขาสละทานมาแล้ว เขาหวังบุญกุศลกับเรา แล้วเราถามว่ามันมีบุญกุศลไหม ตัวเรามีบุญกุศลจะให้เขาได้ประโยชน์ไหม ความทุกข์ในหัวใจเรา ความอึดอัดขัดข้องในใจเรามันเต็มหัวใจไหม มันพร้อมที่จะมีบุญกุศลเพื่อแผ่คนอื่นไหม ถ้าบุญกุศลเพื่อแผ่เราเองมันยังไม่มี แล้วมันจะเอาอะไรไปเพื่อแผ่เขา มันมีแต่กิเลสค้นหาความทะยานอยาก มีแต่กิเลส เอากิเลสไปเพื่อแผ่ใคร เอาไฟไปเผาบ้านใคร บ้านเขาก็ไฟลุกไหม้อยู่แล้ว จะเอาไฟที่ไหนไปลุกไหม้เขาอีก ไฟในหัวใจเราได้ดับมันไหม

ถ้าได้ดับมัน อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึงแห่งตน ถ้าตนรู้จักการประพฤติปฏิบัติ ตนเข้าใจถึงข้อวัตรปฏิบัติ ถึงสิ่งที่ดับไฟ ถ้าเราดับไฟแล้วเราก็ไปสั่งสอนเขาได้

ไอ้ไฟในบ้านตัวไม่ได้ดับ ลูกโซติช่วงชัชวาลเลย แล้วจะไปดับไฟบ้านคนอื่น “แห่ม! ทำบุญแล้วได้บุญอย่างนั้นนะ สละทานแล้วได้บุญอย่างนี้นะ” ไอ้ตัวเองมีบุญมาให้เขาบ้างหรือ เปล่าละ เวลาขอศีลๆ ให้ศีลเขา ตัวเองมีศีลสักข้อใหม่ ศีลตัวเองมีหรือเปล่า ถ้าศีลตัวเองมันมีมันก็จะให้ศีลเขาได้

อาราธนาขอศีล ถ้าเป็นสังคม อาราธนาขอศีลก็อยากจะให้ศีลเขา อยากจะเทศนาว่าการสอนเขา...ทำไมไม่สอนตัวเอง ตัวเองสอนบ้างหรือยัง ถ้าตัวเองมันมี ตัวเองทำความผิดพลาดอะไรบ้าง ถ้าศีล ศีลเราบริสุทธิ์หรือเปล่า อาราธนา เขาขอศีล เราเป็นพยานให้เขาเฉยๆ จะเอาศีลที่ไหนไปให้เขา ตัวเองมีอำนาจจะเอาศีลที่ไหนไปให้เขา จะบัญญัติศีลขึ้นมาไปแจกเขาหรือ

ศีลมันเกิดจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติเอาไว้แล้ว ศีลมันเป็นวินัย เป็นวินัยข้อบังคับ ในเมื่อเขาขอศีล เขาประกาศตนกับเราเท่านั้นเองว่าเขาจะถือศีล ๕ ถือศีล ๘ ถือศีล ๑๐ อันนั้นเขาประกาศตนของเขา เราเป็นพยานให้เขาเท่านั้น แต่มันเป็นพิธีกรรม เขาก็ขอศีลกัน เขาก็ให้ศีลกันเป็นพิธีเท่านั้น เป็นพิธีเท่านั้นก็เป็นเรื่องของโลกๆ แล้วเรื่องของโลกๆ เราไปยุ่งกับเขาทำไม หน้าที่ของตัวเองทำไมไม่ทำ

สิ่งใดเป็นสมบัติ ขั้วตรีปฏิบัติมันมีอยู่แล้วในเสขียวัด ในเสขียวัด ในบุพพสิกขา หน้าที่ของสงฆ์ กิจ ๑๐ อย่างของสงฆ์ทำอะไรบ้าง กิจของสงฆ์ทำหรือยัง กิจของสงฆ์ เป็นสงฆ์หรือเปล่า เป็นสงฆ์ขึ้นมา บิณฑบาต เอาสิทธิอะไรไปบิณฑบาตกับเขา? ก็ถือสิทธิว่าเป็นพระ สิทธิเป็นพระ ภิกขาจาร เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ออกไปบิณฑบาตกับเขา นี่สิทธิของเรา

แล้วหน้าที่ละ หน้าที่ กิจของสงฆ์ หน้าที่ของสงฆ์ได้ทำบ้างหรือยัง กิจของสงฆ์ต้องทำ มาประชุมพร้อมกันเนื่องนิคตย์ เลิกประชุมพร้อมกันเนื่องนิคตย์ เวลาบุพพสิกขา เดี่ยวบอก สาธุ ภัณฑะ สาธุ ภัณฑะ สิ่งทีบุพกิจ กิจของสงฆ์ได้ทำหรือยัง กิจของสงฆ์ กิจบนศาลานี้กิจของสงฆ์ทั้งนั้นนะ มันเป็นที่ของใคร อาสนะนี้ใครเอามาปูให้ นั่ง อาสนะ ใครเป็นคนปู แล้วเรามา นั่งของเขา สิทธิอะไร ไปนั่งของเขา ใครเป็นคนปู สิทธินี้

มันเป็นกิจของสงฆ์ มันเป็นฐานะของสงฆ์ทั้งหมด สงฆ์เป็นคนทำ

บุพกิจ เวลาบอกบุพกิจ เณรทำให้ คฤหัสถ์ทำให้ พระทำให้ แล้วทำหรือยัง สาธุ ภัณฑะ สาธุ ภัณฑะ...สาธุ นั้น โทกหก มาถึงก็มานั่งเหม่อลอยกัน คุยกันเป็นนกกแก้วนกกขุนทอง ให้คนอื่นคนหนึ่ง แแบกรับภาระไว้ ถึงเวลาที่ใช้สิทธิ์ๆ หน้าที่ตัวเองไม่เคยดูแลเลย มันต้องมีหน้าที่ของตัวเองสิ ทุกคนใช้ สิทธิหมดเลย แล้วทุกคนไม่ใช้หน้าที่เลย แล้วสงฆ์อยู่กันอย่างไร ทุกคนใช้สิทธิหมด แต่หน้าที่ตัวเองไม่รู้จักทำ นี่ศาสนา มันจะมันคงหรือไม่มันคง

เราจะให้ศีลเขา เราจะบอกศีลเขา ศีลของเราต้องมี เราต้องรู้จักหน้าที่ของเราด้วย สิทธิ หน้าที่มันมีทั้งนั้นนะ แล้วสิทธิหน้าที่นี้มันเป็นบุพกิจ มันเป็นวัตรในศาลา เห็นไหม บิณฑบาตเป็น วัตร ไม่ใช่กูมีบาตรอยู่ใบหนึ่ง ไปไหนกูก็เอาบาตรกูไปตั้ง เอาบาตรกูไปตั้ง ไม่เคยทำอะไรเลย เอา บาตรกูไปตั้ง เอาบาตรกูไปตั้ง กูมีบาตรใบเดียว กูรักษาแต่ปากของกูคนเดียว กูมีปาก กูมีท้อง กูจะ รักษาปากของกู แล้วคนอื่น กูไม่เกี่ยว แล้วสังฆะมันจะอยู่กันอย่างไร

สังฆกรรม หน้าที่ของสงฆ์ หน้าที่ของสงฆ์มันต้องเข้าใจของสงฆ์ แล้วมา ใครไปอยู่ที่ไหน ก็แล้วแต่ มันต้องหมั่นศึกษา หูตามันต้องมี การกระทำมันไม่ใช่ว่าทำแต่ทิวฏฐิของเรา มีความเห็น อย่างนี้ ต้องทำอย่างนี้ ทำอย่างนั้น...ไอ้ทำอย่างนั้นมันเป็นทิวฏฐิของตัวเอง แล้วทำกับตัวมันต้องรู้ว่า มันเป็นการฝึกสติ มันเป็นการกระทำ

นี่ฝึกสติ ฝึกสติ ขั้วตรีปฏิบัติมันมีของเขาอยู่แล้ว แต่เราไปทำขวงเขา ทัพพิขวงหม้อ ไอ้
นี่เอาทีปฏิญาณะไปขวงเขา กูรู้ กูแน่ กูรู้ กูแน่ กูทำของกูได้...กิเลสทั้งนั้นนะ กิเลสทั้งนั้นนะ

ทำไม่ได้ จะทำมันต้องสังเกตก่อนว่าเขาทำอะไร เขาปูทางซ้าย เราไปปูทางขวา เขาปู
ทางขวา เราจะไปปูด้านหลัง ปูเหมือนกัน ปูเลื้อยเหมือนกัน ทำอะไรเหมือนกัน มันเหมือนกัน แต่
ไม่เหมือนกัน กินเหมือนกันก็ไม่เหมือนกัน ดูลิ กฤหัสถ์ญาติโยมเขาก็กินข้าวเหมือนกัน แต่เราฉัน
อาหาร ปฏิสังขยา โยฯ หรือยัง ฉันเข้าไปนี่ฉันถ่านเพลิง ถ้าทุศีลอยู่ สิ่งที่ได้มา ฉันเข้าไป ถ่านแดงๆ
ผ่านเข้าไปในปาก ตอนกินอยู่ก็อร่อยเป็นข้าวทั้งนั้นนะ แต่ตายไปเป็นกรรม เป็นวัวเป็นควายไปไถ
นาใช้เขา เวลาตายไป ไปเป็นวัวควาย วัวควายมีแต่สีเหลืองทั้งนั้นนะ สีเหลือง สีขาว เพราะอะไร
เพราะกินแล้วไม่ทำขั้วตรี กินแล้วไม่รู้จัก นี่ยังคินะ กินแล้วไปเป็นวัวเป็นควาย ตายไป ไปเกิด
เป็นวัวเป็นควาย ไม่ตายไปตกนรกอเวจีนั่นนะ

บุญกุศลเราอยู่ที่ไหน เราทำอะไรสมควรเป็นหน้าที่กับเราหรือยัง หน้าที่ของเราสมควร
กระทำไหม ไอ้นี้เปลือกๆ เลย หน้าที่พื้นฐานของพระท่านนั่นเอง ยังไม่มีสติสัมปชัญญะเข้าไป
ภาวนาไปชำระกิเลสเลย ชำระกิเลสมันอยู่ข้างในนะ ถ้าข้างนอกมันยังหยาบขนาดนี้ ข้างนอกมัน
ยังนอนจมขนาดนี้

วัดเป็นส่วนเป็นถ่าน ภิกษุเป็นมูลตรเป็นถูด

ถือสิทธิว่าเป็นพระต้องมีคนอุปัฏฐาก ร้อยส้นพันคมเลย วัดทั่วไป โยมนี้ล้อมหน้าล้อม
หลังเลย พระเป็นเทวดา...มันเป็นเทวดาอย่างไร มันเป็นปรตต่างหากละ ปรตทั้งนั้น ถ้าเป็นเทวดา
ถ้าเป็นพระ เป็นพระอยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ อยู่โคนไม้ อยู่คนเดียวนั่นแหละ แต่อยู่คนเดียว ชูดงก็ไป
ขนาดรอบบริเวณที่อยู่จะสะอาดไปหมด เสือเข้ามา สัตว์เข้ามาจะเห็นรอยเท้าหมดเลย เพราะเรามี
ขั้วตรีของเรา เราต้องติดตาม เราต้องรักษาที่อยู่อาศัยของเรา ไม่ต้องจำใจจำใจ

เราควรจะรู้นะ เราควรจะรู้ว่าสิ่งอย่างนี้มันศึกษากันได้ ถ้ามันศึกษากันได้ ทุกคนบวชมานี้
เพื่ออะไร บวชขึ้นมาหวังพันทุกข์ทั้งนั้นนะ อยากรจะสิ้นสุดจากทุกข์ แล้วสิ้นสุดจากทุกข์ เริ่มต้น
จากที่ไหน แล้วเริ่มต้นขึ้นมาทีจะไปสอยดาวไข่มุข บวชแล้วจะเอาดาวเอาเดือน แล้วดาวเดือน
เอาอะไรไปสอยมัน? ดาวเดือนมันต้องนั่งห้างขึ้นไปสอยดาวสอยเดือนสิ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่จะเข้าไปสอยดาวสอยเดือน ที่ว่ามรรคผลนิพพาน มันอยู่จากขั้วตรีปฏิบัตินี้ขึ้นไป มันอยู่จากสติสัมปชัญญะนี้ขึ้นไป จะไปสอยเอาดาวเอาเดือน แต่ตัวเองเลวอย่างกับหมา จะสอยเอาดาวเอาเดือน เราต้องเป็นคนดีก่อน เราต้องสร้างฐานของเราขึ้นมาก่อน ถ้าเราสร้างฐานขึ้นมา เราจะเอาดาวเอาเดือนได้เลย มรรคผลนิพพานอยู่ที่กลางหัวใจนี้ มรรคผลนิพพานมันจะไปเอาดาวเดือนที่ไหน ดาวเดือนนั้นเป็นสมมุติ มรรคผลนิพพาน สุขทุกข์มันอยู่ที่ใจ สิ่งที่จะเข้าไปค้นหาความสุขความทุกข์ พื้นฐานมันต้องมีก่อน

“มรรคผลนิพพานๆ” ปากเปียบปากแฉะ สุมหัวกันอย่างกับช่องโจร มันสุมหัวกันได้อย่างไร อยู่ด้วยกัน มันแยกออกไป มันต้องมีความสงัด มันวิเวก มันจะไม่คลุกเคล้ากัน อยู่ด้วยความไม่คลุกเคล้ากัน แยกตัวออกไป ถ้าแยกตัวออกไปนะ เวลาเข้ามาในหมู่คณะ หน้าที่การงานก็คุยกันแต่พอประมาณ

หลวงตาท่านพูดประจำ เวลาพระคุยตัวเลข สักเลขคือการมกน้อยสันโดษ พูดถึงมรรคผลนิพพาน พูดถึงขั้วตรีปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติ แล้วขั้วตรีปฏิบัติควรปฏิบัติอย่างไร แล้วถ้าใครขาดตกบกพร่อง ใครไม่อยู่ มันต้องทดแทนกันได้ มันต้องมีการทดแทนกัน มันต้องรู้ เข้าใจกันว่าคุณนี้ทำอย่างนี้ สังเกตดูว่าทำอย่างไร เขาทำอย่างนี้ ไม่ใช่ เดี่ยวก็จะทำอีกอย่างหนึ่ง เดี่ยวขวางไปหมดเลย ภูจะเป็นทัพพิขวางหม้อ มันเป็นไอ้เข้าขวางคลอง ขวางไปหมด อวดรู้ อวดเห็น อวดรู้ อวดเห็นมันมาจากไหน เอาความเห็นมาจากไหน

แม้แต่พระอินทร์ยังไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย สิ่งที่พวกเทวดาเขาเป็น เทวดาเขาเป็นเทวดาอย่างไร

“เทวดาก็ทำสาธารณประโยชน์ สิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ ศาลาโรงธรรมต่างๆ แม้แต่เหตุจะเป็นเทวดายังรู้เลย อย่างที่แต่รู้ว่าเทวดามีหรือไม่มี”

นี่ก็เหมือนกัน เราเอาความเห็นความรู้ของเรา เอาอะไรมาทำ เอาความรู้ความเห็นของเรา มาขวางไว้ “ทำอย่างนั้น ทำอย่างนี้” ขวางเขาไปหมดเลย เขาทำแล้วเป็นสิ่งที่ดี เราควรช่วยกันผ่อนแรงผ่อนภาระกัน เพราะอะไร เพราะมันก็กินอยู่เหมือนกัน

ความกินอยู่ ดุสิต สังคม ขอทาน เงินทองตกใส่กะลาเขา เขาเอาไปเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยของเขา คนทำมาหากินก็เป็นเรื่องของเขา เราเป็นภิกษุ ทุกคนเกิดมามีชีวิต มันต้องอยู่ต้องกิน

เหมือนกันทั้งนั้นนะ แต่การอยู่การกินของใคร การอยู่การกินของขอทาน การอยู่การกินของ
 คฤหัสถ์เขา การอยู่กิน รับประทาน เสวย ของเรามันนั้น การกินการอยู่มันเป็นเรื่องการกินการอยู่
 นี้แหละ แต่ทำไม่เหมือนกัน อยู่เหมือนกัน แต่ทำไม่เหมือนกัน ชีวิตเราต่างจากคฤหัสถ์แล้วตั้งแต่วัน
 บวช อุปัชฌาย์บอกเลย ชีวิตของภิกษุต่างจากคฤหัสถ์แล้ว ไม่ใช่ดำรงชีวิตแบบคฤหัสถ์เขา เขาก็กิน
 อยู่อาศัยเหมือนกัน เราก็กินอยู่อาศัย แต่กินอยู่อาศัยแบบผู้เห็นภัย กินอยู่อาศัยแบบผู้มี
 สติสัมปชัญญะ ไม่ได้กินอยู่อาศัยแบบโลกเขา นี่เขากิน เราก็กิน อ้าว! เขากินด้วย กูก็กิน เขาอน
 กูก็อน แล้วชีวิตเราต่างจากคฤหัสถ์ตรงไหน ชีวิตเรามันต่างจากคฤหัสถ์ตรงไหน

ชีวิตมันต่างจากคฤหัสถ์เพราะว่ามันมีสำนึก มีสำนึกว่ากินอยู่เหมือนกันนี้แหละ แต่กินอยู่
 ไม่เหมือนกัน กินอยู่แบบพระ กินอยู่แบบคฤหัสถ์เขา กินอยู่กับสังคมของเขา ทีนี้กินอยู่แบบพระ
 กินอย่างไร คฤหัสถ์ เข้าขึ้นมา บิณฑบาตมา เราจะกินอย่างไร เราจะอาศัยอย่างไร แล้วคฤหัสถ์ ไม่ใช่เอา
 นิสัยของโลกๆ มา เขาก็กินได้ เดียวนี้เขากินเป็น ไต้อะจิ้น เขากินหุหลาม เขากินในเหลากัน ไอ้พระ
 ก็จะลากเข้าไปกินในโรงแรมกันโน่นนะ จะไปกินอย่างนั้นหรือ เพราะอะไร เพราะไม่มีสำนึก ไม่
 มีสำนึกไงว่าชีวิตแตกต่างจากคฤหัสถ์แล้ว

ในเมื่อสังคมเขาเป็นอย่างนั้น สังคมเขาเป็นไป เขาอยากทำของเขาไป นั่นมันเรื่องสังคม
 ของเขา ถ้าพระเขาจะไปทางนั้น พระโลกๆ ก็เรื่องของเขา เขาเป็นผู้ไม่เห็นภัยในวิภวสงสาร ในเมื่อ
 เราเป็นผู้เห็นภัยในวิภวสงสาร เราจะทำตัวอย่างนั้นไม่ได้ ในเมื่อทำตัวอย่างนั้นไม่ได้ เราสำนึกไหม
 เราสำนึกว่าชีวิตเราต่างจากคฤหัสถ์หรือยัง ถ้าชีวิตเราไม่ต่างจากนั้น ผมอยู่บนหัว โคนทำไม ทำไม
 ไม่ได้ผม ไม่นุ่งกางเกงแบบเขาละ

นี่เราไม่นุ่งกางเกงแล้วนะ เราละมาแล้ว ผมบนหัวเราก็ก่อนทั้งหมดแล้ว เราไม่นุ่งกางเกง
 แล้ว ชีวิตแบบนั้น ความคิดแบบนั้น เขาเรียกว่านิสัยคฤหัสถ์ ที่ขอนิสัย ๕ ปี เขาทำตรงนี้ไง ขอ
 นิสัย ๕ ปี เพื่อให้พระบวชเข้ามาแล้วให้ใช้ชีวิตแบบพระ ชีวิตคฤหัสถ์ ๕ ปี ขอนิสัยๆ เพราะมันติด
 นิสัยนั้นมา พอติดนิสัยนั้นมา บวชเข้ามาในพระแล้ว นิสัยอย่างนั้นเอาเข้ามาใช้นี้ไม่ได้

ทีนี้พอใช้นี้ไม่ได้ ก็ต้องสังเกตว่าเขาดำรงชีวิตกันอย่างไร เขาดำรงชีวิตอย่างไร เรา
 พยายามเตือนสติว่า เดียวนี้เราเป็นพระ เป็นพระมันมีกรรมวินัยบังคับ ถ้ามีกรรมวินัยบังคับ เรา
 บังคับอย่างนั้นว่าชีวิตนี้มันจะเข้ามาเป็นพระ ถ้าเข้ามาเป็นพระ นี่เป็นพระจากข้างนอก ถ้ามันเป็น
 พระจากข้างนอก มันมีศีลมีธรรมของมันขึ้นมา

แล้วการประพฤติปฏิบัติอ่อนแอมาก เรื่องข้อวัตรนี้อ่อนมากเลย เพราะอะไร มันไม่ได้จื๋ มันไม่ได้จื๋เพราะอะไร เพราะมันปล่อยตามสบาย ปล่อยตามสบาย ไอ้ที่เข้ามาใหม่ก็คือด้าน คือ ด้านเข้ามา พอคือด้านเข้ามาที่เอาแต่ชีวิต เอาแต่ความคิดเห็นของคฤหัสถ์เข้ามาว่ากูแน่ๆ ทำอะไรกู ทำได้หมดเลย ทำแบบชีวิต ทำอย่างนั้นเลย

แล้วไอ้ที่พระเจ้าทำกันอยู่นี้ พระก็คิด “ก็เหมือนกัน ก็ปุ่เสื่อปูอาสนะเหมือนกัน”... เหมือนกันที่ไหน ปุ่ไปปุ่มา มันจะปลุงไปทะเลหนุนนะ เพราะเขามีข้อวัตรของเขา เขามีข้อวัตร บังคับว่าจะอะไรเป็นอาบัติ อะไรไม่เป็นอาบัติ เพราะมันอยู่ในบุพพสิกขา สิ่งใดควรไม่ควร มันมี อาบัติบังคับอยู่ เหมือนนักกฏหมายทำผิดหรือไม่ผิด เขารู้ของเขาละ นี่เห็นเขาทำ กูก็ทำ กูก็เก่ง กูก็ แน่...มันใช้ไม่ได้

สังเกตเขาสี สังเกต ทำเหมือนกัน แต่ไม่เหมือนกัน พอทำไม่เหมือนกัน ต้องหมั่นสังเกตว่า มันได้หรือไม่ได้ ทำหรือไม่ทำ ถ้าทำอย่างนั้นขึ้นมาแล้วมันก็จะเห็น

เวลาไปวัด เราไปวัดครูบาอาจารย์ดี วัดไหนครูบาอาจารย์ที่อยู่ในศีลในธรรม เข้าไปสิ ใน วัดร่มเย็น มันน่าชื่นใจ ไปวัดไหน พอเข้าวัดไป โอ้โฮ! สกปรก ขนหมาเต็มศาลา นั่นนะ มันทั้งหมดเลย ไอ้ที่นี่มันก็ศาลาวัด ศาลาวัดมันก็เหมือนศาลาริมทาง มันเป็นที่สาธารณะ ไม่มีใครดูแล รักษา ก็เป็นของสาธารณะใช้ใหม่ ไอ้เราเป็นบุคคลใช้ใหม่ ทิ้งกันไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน แต่ของของเรา ของกู กูเอาหมดเลย เวลาเป็นของส่วนรวม เป็นวัดเป็นวา ไม่มีใครสนใจเลย นี่กิจของสงฆ์ไง จิตใจมันไม่เป็นจิตใจสาธารณะ จิตใจมันยังเห็นแก่ตัวอยู่ จิตใจ มันยังมีกิเลสอยู่ สิ่งนี้มันต้องคิด ถ้าสิ่งนี้มันคิดขึ้นมา มันจะรู้เลย รู้ว่าสิ่งใดเป็นกิจของสงฆ์ สิ่งใด เป็นสามัญญสำนึกของเรา

สามัญญสำนึกของเรา ทำไป ใช้ชีวิต ของอย่างนี้มันสอนกันไม่ได้ แล้วสอนขึ้นไป พอจะ สอนอย่างนี้ก็เอาทิฎฐิเข้ามา ทิฎฐิว่ากูแน่ กูรู้ กูแน่ทั้งนั้นละ กูมาจากโลก กูมีสถานะมา เอาทิฎฐิเข้า มา

แต่พอมันมีประสบการณ์ผ่านไปสักปีสองปี จนถึง ๕ ปี ๑๐ ปี พระมันถึงจะได้นิสัยขึ้นมา ว่ามันดำรงชีวิตอย่างไร แล้วมองกันออก คูลิ คูทางวิชาชีพ ใครอยู่ทางวิชาชีพไหนก็แล้วแต่ เขา แสดงออกมาในวิชาชีพ เขาจะมองออกทันทีเลยว่าคนนี้ทำถูกหรือว่าทำไม่ถูก พระก็เหมือนกัน แค

เห็นภิกษาก็รู้ว่าพระองค์นี้ทำตัวอย่างไร พระองค์นี้ทำไม่คือด้านขนาดนี้ มันคือด้านจนเป็นนิสัย คือด้านจนเป็นสภาวะแบบนั้น คือด้านจนไม่รู้จักเลย คือด้านว่ากูเป็นอย่างนี้ตลอดไป

แต่ถ้ามันเข้ามา มันกล่อมเกลา มันขัดเกลาของมันขึ้นมา มันจะเริ่มรับผิชอบ สิ่งใดๆ มัน เป็นของของเราทั้งนั้น คูสิ เวลาพระธาตุคงก็ไป ไปที่เรือนว่าง เขามีเตียงตั้งที่วางอยู่ มีมุ้งหมอนที่ผูก ไว้ แล้วเอามาใช้ ภิกษุจากไป ไม่เก็บ เป็นอาบัติปาจิตตีย์ ต้องเก็บเหมือนเก่า เตียงตั้งต้องยกขึ้นมา ตั้งไว้ เพราะอะไร เพราะปลวกมันจะขึ้น ต้องมีสิ่งใดรองไว้ เอามาปู เตียงตั้งเอามากาง แล้วกาง กลด แล้วเวลาไปต้องเก็บ สิ่งนั้นต้องยกขึ้นไปเก็บไว้ แล้วต้องเก็บไว้ให้เรียบร้อย ให้พ้นไปจาก ปลวก แล้วถ้ามีกิจจำเป็นเร่งด่วนต้องไป ต้องบอกใครไว้

ภิกษุ ไม่เก็บเองก็ดี ไม่บอกให้ผู้อื่นเก็บก็ดี จากที่นั่นไปเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ของใช้ เสื้อ หมอนที่เอาไปใช้แล้วไม่เก็บ เป็นปาจิตตีย์หมดเลย มันเป็นของของสงฆ์ ของนั้นมันกองอยู่ที่ไหน ที่วางที่เป็นส่วนรวมขึ้นมา แล้วเอาไปใช้ ใช้เสร็จแล้วก็โยนทิ้ง ไม่รู้จักเอาไปเก็บให้เป็นที่เป็นที่ เป็น อาบัติทั้งนั้นเลย

แต่พอประสาเรา “โอ๊ย! ก็หมอนลูกไม่ก็สตาจค์ ซื่อให้สักหมื่นลูกก็ได้”

ไอ้ซื่อกับอาบัติมันคนละตัวเว้ย! มึงจะซื่อมาด้านลูกก็ไม่สำคัญ แต่มึงทำผิด อาบัติแล้ว มัน ไปเห็นของไม่มีค่า เห็นทิวภูมิมานะ เห็นกิเลสมันตัวเท่าฟ้า แต่เห็นสิ่งที่กูทำนี้เป็นของเล็กน้อย กิเลสมันใหญ่กว่ามึง มันครอบหัวไว้แบบนี้ แล้วบอกจะมาฆ่ากิเลสกัน

จะมีมากมีน้อยไม่สำคัญ สำคัญว่าทำถูกต้องไหม ทำถูกต้องไหมนั่นละคือธรรม เราทำ ถูกต้องตามวินัย ถ้าทำถูกต้องตามวินัยแล้วสิ่งนั้นเป็นธรรม แล้วสิ่งนี้คนอื่นทำหรือไม่ทำ แล้วถ้า ทำหรือไม่ทำ ถ้ามีโอกาส บอกหัวหน้า หัวหน้าผู้รักษา ถ้าสิ่งนั้นเขาจะเข้ามาขวาง เขาทำให้ สังคมเรามีปัญหา นิ้วไหนร้ายต้องตัดนิ้วนั้นทิ้งก่อน ถ้าไม่ตัดนิ้วนั้นทิ้ง มือมันจะเน่าหมด นิ้วไหน ร้ายต้องตัดนิ้วนั้นทิ้งเลย ฉะนั้น ถ้ามีปัญหาขึ้นมา เพราะมันเป็นเรื่องของสันดานสันคอน มันขูด กันไม่ได้ เรื่องของทิวภูมิมานะในใจมันฝังใจมา ฉะนั้น ถ้านิ้วไหนร้ายต้องตัดนิ้วนั้นทิ้ง

ภิกษุไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วไปจัดที่นอนกันอยู่ ส่งเสียงดังมาก ตอน นั้นพระอานนท์เป็นผู้อุปัฏฐากอยู่

“อานนท์ นั้นใครเข้ามาทำเสียงดังในนั้น”

“ลูกศิษย์ของพระสารีบุตรจะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบวชใหม่หมดเลย พระเพ็งบวชยังไม่รู้จักกรรมวินัย”

“อานนท์ ไล่ออกไป ไล่ออกไปให้หมดเลย ดั่งชาวประมงเขาหาปลาถัน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไล่พระออกจากวัดเลย ส่งเสียงดัง ไล่ออกๆ เลย แต่เราไปอ่านพระไตรปิฎกกันนะ โอ้โฮ! พระพุทธเจ้าเมตตามาก โอ้ย! จะร้องเพลงดีลังกาอย่างไร พระพุทธเจ้าก็จะเมตตา

ไอ้คำว่า “เมตตา” เมตตาโดยธรรมนะ ถ้าเราจะปฏิบัติดี ทำดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเมตตามากเลย แต่ถ้าทำผิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นช่างหม้อ จะปั้นหม้อขึ้นมา ดินจะนวคอย่างดี ไม่ปราณีหรือก จะส่งเสริม จะฝึกพระ จะนวคอย่างดีเลย จะอัดอย่างเดียว เมตตาเนี้ไล่ออกๆ ไล่ออกๆ ไล่ออก

แต่พวกเราคาดการณ์กันด้วยทฤษฎีมานะว่าพระพุทธเจ้าจะเมตตามาก โอ้โฮ! จะอุ้มจะโอ้ เป็นทารกเลย บวชไปแล้วเป็นทารก อยู่ในอู่ จะอุ้ม จะเอาไปไหนด้วย... ไม่มีทาง ความเห็นของเรา นะ เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้ทำให้พระโลเล ทำให้พระเสียหาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นผู้ชักนำ จะไม่ทำอย่างนี้เลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไล่ออกเลยนะ เพราะตอนนั้นพระอานนท์เป็นผู้อุปัฏฐากอยู่ “อานนท์ ไล่ออกไปๆ” พอไล่ออกไป พระพวกนั้นต้องเก็บของออกไปหมดเลย มาเป็นร้อยๆ เก็บของออกไป

เทวดามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วว่า “ผู้ที่บวชใหม่เขาไม่รู้ก็ยังมี” สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้คนไปตามกลับมาแล้วเทศน์สอนขึ้นมา

คนเรามันไม่ใช่อยู่ที่ทฤษฎีมานะ มันต้องแก้ไข มันต้องรู้จักว่าอะไรเป็นอะไร ถ้ารู้จักว่าอะไรเป็นอะไร ถ้ารู้จัก สังเกตดี เขาทำ ควรทำให้เหมือนเขา สิ่งที่คุณอื่นเขาทำ ทำอย่างไร ไม่ใช่เห็นเขาทำ สักแต่ว่าทำ สักแต่ว่าทำมันขวางเขาไปหมด เหมือนกับชาวบ้านเลย เขาจ้างคนใช้มา พอคนใช้ทำเสร็จแล้วต้องทำอีกรอบหนึ่ง เพราะคนใช้ทำไว้เขลอะหมดเลย “กูทำได้ๆ” ขวางไปหมดเลย อย่างนั้นจ้างมาทำไม นี่ก็เหมือนกัน “โอ้โฮ! คนโน้นเก่ง คนโน้นทำ” แล้วต้องไปทำอีกรอบหนึ่ง

สังเกตดี ทำอย่างนี้ใช้ได้ไหม ทำอย่างนี้ถูกต้องไหม สังเกตดี เราไปอยู่กับหลวงตานะ ท่านบอกเลย หูต่านี้ให้สังเกต เขาทำแล้วเราทำได้เหมือนใหม่ ถ้าไม่เหมือน พลาดนิดหน่อย ท่านเอา

ตายท่าเลย เพราะอะไร ขนาดมีตัวอย่างนะ มีตัวอย่างทำให้เห็นแล้วเราทำไม่ได้ เรายัง เอ้อะๆ โื้อ๊ะๆ เงอะๆ ะๆ แล้วสติมันมาจากไหน หมั่นสังเกตุ สังเกตว่าเขาทำอย่างไร คำนวณว่าวางตรงไหน แล้วเราทำให้ได้อย่างนั้น ใอันนี้ไม่ใช่อย่างนั้น มาถึงแล้วรื้อมันทิ้งหมดเลย เอาใหม่

มีนะ ครูบาอาจารย์ท่านเล่าให้ฟัง บางวัดเขาเป็นป่าอยู่แล้ว ไปถึง โคนต้นไม้เขาหมดเลย โคนต้นไม้เขาเสร็จแล้วไปปลูกตึกปลูกอะไรขึ้นมา โอ้โฮ! มันทุเรศมาก ต้นไม้กว่าจะปลูกได้เป็นร้อยๆ ปี มาถึงนี่แน่นมาก เก่งมาก โคนหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ขั้ววัตรปฏิบัติ สิ่งที่ดีๆ ในวัด โคนมันหมดเลย กูเก่ง กูแน่...มีงแน่นมาจากไหน มีงรู้อะไรมา ถ้ารู้มา ทำไมไม่ชนะกิเลสมา กิเลสในใจทำไมไม่เอาชนะมันมา ทำไมกิเลสมันเหยียบย่ำมา ใที่แน่นๆ กิเลสมันชี้หัวมาตลอดนะ แล้วพอจะมาแก้ไข จะมาต่อสู้กับมัน ของแค้นนี้ถือว่าลำบาก ก็ว่าทำไม่ได้ ก็ว่าไม่สู้แล้ว แล้วเวลาคูยกันนะ จะสอยดาวสอยเดือนเชียว “มรรคผลนิพพาน” ไม่รู้พานของใครนะ มรรคผลนิพพานของกิเลสไป ให้กิเลสมันเหยียบย่ำไป

ถ้ามรรคผลนิพพานของเรา ของเรามันต้องเกิดจากเรา **ศีล สมาธิ ปัญญา** นี่ทางโลกเขาทาน **ศีล ภาวนา** ของเรา **ศีล สมาธิ ปัญญา** ต้องมีศีลเป็นพื้นฐาน คุณิ ถ้ามีศีลเป็นพื้นฐาน สิ่งทีพุดมานี้จะเข้าใจหมดเลย เพราะเราทำอยู่แล้ว ของทีทำอยู่กั้มือ แล้วครูบาอาจารย์เราพูดนะ เหมือนเราเป็นช่างอยู่ เราทำสิ่งใดก็แล้วแต่ แล้วเราไปทางวิชาการ สิ่งทีเราทำอยู่แล้วมันเข้ากันได้หมดเลย แล้วคิดคุณิ เราจะไปตื่นเต้นกับอะไร เพราะเรารู้ๆ อยู่แล้ว สิ่งทีแสดงอยู่นี้ ธรรมะ ๒,๕๐๐ ปี พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้แล้ว ของเก่าๆ ทั้งนั้นนะ ถ้าพูดตามขั้ววัตรปฏิบัติแล้วมันจะอันเดียวกัน ทั้งนั้น ไม่แยกออกจากทางนี้ไปเลย แล้วเราอยู่ในทางอันนั้น แล้วคิดคุณิว่าสังคมของสงฆ์มันไปในแนวทางเดียวกัน แล้วสังคมของสงฆ์มันยืนยงขนาดไหน แล้วสงฆ์มันจะเข้มแข็งขนาดไหน ถ้าสงฆ์มันเข้มแข็งขนาดไหน เราจะไปตื่นเต้นอะไร นี่ไง ถ้ามีศีล มันองอาจกล้าหาญ เข้าได้ทุกสังคมเลย สังคมไหนก็เข้าได้

มีสมาธิขึ้นมา ครูบาอาจารย์ท่านพูดกับเราเรื่องสมาธิ โอ้! สมาธิอย่างนี้เราก็เป็นแล้ว สมาธิทำอย่างนี้เป็นสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมา นี่ **ศีล สมาธิ ปัญญา** เกิดสมาธิขึ้นมามันก็มีความสุขของมันขึ้นมา แล้วเกิดปัญญาขึ้นมา อ้อ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาโลกุตตรปัญญา ปัญญาอย่างนี้เอง ปัญญาทีจะฆ่ากิเลส

ไม่ใช่ทฤษฎีมานะที่เราว่าเป็นปัญญาที่เรารู้ นั่นมันโลกียปัญญา ใอนั้นปัญญาของกิเลส กิเลส มันฟาดฟันเรา มันเหยียบย่ำเราอยู่ใต้อาณัติของมัน ยังไม่รู้ว่าเป็นกิเลส ยังเข้าใจว่าเป็นปัญญา อยู่นะ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีศีล มันไม่มีสมาธิ ถ้ามีสมาธิขึ้นมา มันจะเข้าใจว่า อ้อ! สมาธิเป็น อย่างนี้ โลกุตตรปัญญาเป็นอย่างนี้

ถ้าเรามีธรรม เราปฏิบัติธรรม ธรรมอันนี้มันจะเข้ามาถึงเรา ถ้าเข้ามาถึงเรา ศีลธรรม คุณธรรมมันเกิดขึ้นมา ถ้าเกิดขึ้นมา มันไปไหน นี่มันถึงองอาจกล้าหาญ ศาสนาเจริญ เจริญที่นี้ ถ้า เจริญที่นี้ เราควรรักษาของเราที่นี้ ถ้ารักษาของเรา เราทำของเรา

แล้วคิดดูสิ เหมือนนายช่าง นายช่างที่มันทำทุกๆ อย่างเป็นแล้ว มันจะกลัวสิ่งใดที่มีการ กระทบของงานอันนั้น นี่ก็เหมือนกัน ต่อไปเราจะไปเป็นพระผู้ใหญ่ไปข้างหน้านะ โดยธรรมชาติ ของมัน พรรษาจะแก่ไปข้างหน้า แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน จะเอาอะไรไปสอนเขา เวลา ลูกศิษย์เข้ามาถามเรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา ไม่มีทางไปต่อล้อต่อเถียงกับเขา ไม่มีทางเป็นไปไปกับ เขา แล้วเราจะไปสอนเขาอย่างไรละ

แต่ถ้าเรารู้ของเรา เราสอนเขาตั้งแต่เขายังไม่ได้ถามเราเลย ยังไม่ได้ถามเรา เราพูดให้แล้ว นะ ควรทำอย่างนี้ ควรทำใจอย่างนี้ ควรจะมีข้อวัตรอย่างนี้ จิตใจต้องมีสภาวะแบบนี้ ถ้ามีสภาวะ แบบนี้ มันจะเข้ามาหาความจริงอย่างนี้ ถ้าหาความจริงอย่างนี้ ธรรมะจะไม่ขัดแย้งกันเลย ธรรมะ จะไหลไปแนวทางเดียวกัน ธรรมะมันจะไปแนวทางเดียวกันนะ ศีล สมาธิ ปัญญา มันต้องไป แนวทางเดียวกัน มันไม่มีขัดแย้งกันหรอก ถ้าขัดแย้งกันอยู่ มันผิดอยู่แล้ว แล้วถ้าไม่มีการขัดแย้ง กัน แล้วเราทำสิ่งนี้ มันจะเกิดขึ้นมาอย่างไร ถ้ามันเกิดขึ้นมา เราวางแนวทางของเรา แล้วมันจะเข้าไปตามแนวทางนั้น นี่ถ้าแนวทางนั้น

ศากยบุตรพุทธชินโรส เราเป็นสมณทายาท เราเป็นทายาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า เราทำขึ้นมาจนใจเราเป็นทายาท เพราะเรารู้จริงขึ้นมา อคฺตา หิ อคฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่ง แห่งตน ตน ในเมื่อมีหลักเกณฑ์ของเรา ตน ในเมื่อมีความรู้อย่างนี้ขึ้นมาแล้ว สิ่งที่เราทำขึ้นมาแล้ว เราจะสอนคนอื่นไม่ได้ เป็นไปได้ไหม

เรารู้จริงขึ้นมา เราได้แก้ไขกิเลสของเราแล้ว จากใจดวงหนึ่งให้ใจดวงหนึ่ง ใจของเราได้ พัฒนาขึ้นมาแล้ว แล้ววิธีการพัฒนาขึ้นมา เราเป็นคนทำของเราขึ้นมา ถ้าเราเป็นคนทำของเรา ขึ้นมา เราจะบอกคนอื่นได้ไหม มันจะบอกคนอื่นไม่ได้ มันจะเป็นไปได้อย่างไร มันต้องบอกคน

อื่นได้ดี การบอกคนอื่นมันเกิดขึ้นมาจากเรา ถ้าเกิดขึ้นมาจากเรา เราทำได้หมดเลย สิ่งที่เราทำได้ นี่เป็นความจริงของเรา ถ้าความจริงของเรา สิ่งใดเป็นความจริงขึ้นมา นี่เป็นเหตุ

ผลจะเกิดขึ้นมากับเรา ผลคือความสุขของเรา จิตมันจะมีความสุข จิตจะมีความพอใจของ มัน จิตมีความสุข จิตมีความเข้าใจ ถ้ามีความเข้าใจแล้วเรารู้ของเราเอง ถ้ารู้ของเราเอง จุดยืนของเราจะมั่นคงมาก เราจะไม่โลเลไปกับเขา จะไม่โลเลไปกับสิ่งนั้นเลย เพราะสิ่งนั้น คุณคือคนที่ เป็นโรคเป็นภัย หายจากเป็นโรคเป็นภัยแล้วมันจะไปกินของแสลงใหม่ ของแสลงนั้นทำให้เราเจ็บไข้ ได้ป่วยไข้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน เรื่องของโลกกิเลส โลกในหัวใจของเรา มันมีของมันโดยธรรมชาติของมัน อยู่แล้ว ถ้าเราแก้ไขมันแล้ว เราจะกลับไปกินมันอีกไหม เราจะกลับไปกินของแสลงอีกไหม กิเลส มันเป็นอย่างนั้น มันทำให้เราเสียหายไปอย่างนั้น แล้วเราจะไปกับมันอีกทำไม ถ้าเราไปกับมัน แล้ววิธีที่ไม่ไป เราต้องเห็นวิธีการไม่ไป เราต้องมีวิธีการเอาชนะมันได้ด้วย วิธีการนี้ฝืนมันไว้ ฝืน ให้เราไม่ไปกับมัน ฝืนให้เราต่อต้านมัน ฝืนให้เราต่อสู้กับมันจนเราเป็นอิสระขึ้นมา

นี่อิสระขึ้นมา มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ปัญญาในการใคร่ครวญนะ ถ้าเรามีปัญญาขึ้นมาแล้ว เราจะรักความสงบสงัดมาก เราจะรักธรรมวินัยมาก สิ่งที่เป็นธรรมเป็นวินัยที่เราจะรักษา เราจะ สงวนเราจะรักษาของเรา ถ้าสงวนรักษาของเราขึ้นมาให้เป็นประโยชน์กับเรา เราจะเข้มแข็งของเราขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ถึงทำเพื่อเรา ทำแล้วมันต้องเป็นสมาธิชอบ งานชอบ เพียรชอบ ปัญญาชอบ สิ่งที่เป็นความชอบขึ้นมามันจะเข้ามาหาเรา

พื้นฐาน ก่อนที่จะเป็นสมาธิชอบ เป็นความเพียรชอบ เป็นปัญญาชอบ มันจะต้องมี ฐานรองรับ ถ้าไม่มีฐานรองรับ เราโลเล เราจะเอาอะไรรองรับ จิตใจเราไม่มีสิ่งใดรองรับ เราจะเอาอะไรไปต่อสู้กับมัน เราจะต่อสู้กับมันไม่ได้หรอก รอวันล้มละลายเท่านั้นนะ ประพฤติปฏิบัติไป เพราะมันเป็นมิจฉา มันเป็นความเห็นของกิเลส กิเลสมันหลอกลวงเรา ถ้ากิเลสมันหลอกลวงเรา ขณะที่มันยังอยู่ในสังคม อยู่ในครูบาอาจารย์ที่ยังดูแลเราอยู่ มันก็ซ่อนคมซ่อนเล็บมันไว้ พอซ่อนคมซ่อนเล็บมันไว้ มันก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เวลามันออกไปจากครูบาอาจารย์ มันจะแสดงฤทธิ์เดชของมัน แสดงฤทธิ์เดชของมันคือมันเอาสิ่งที่ตัวผู้ตัวเห็นออกไปหากิน หากินเป็นผลประโยชน์ ถ้าหากินเป็นผลประโยชน์ นี่มันทุจริต พอทุจริตขึ้นไปแล้วมันจะเป็นอะไรไป อกุศล-กุศล มันต่างกันตรงนี้ไง

ถ้ากุศลขึ้นมามันชำระกิเลส มันต่อสู้กับเรา มันทำลายเรา มันทำลายเรามันไม่เป็นอกุศล มันจะเอาอะไรไปหากินล่ะ เพราะอะไร เพราะความเป็นอยู่ของเรา มันเห็นอยู่แล้ว การบิณฑบาตมา อาหารตกบาตรขึ้นมา เราฉันเข้าไปในท้อง แคंपัจจัยเครื่องอาศัยมันอยู่ได้แล้ว ชีวิตมีเท่านี้เอง เพราะว่าชีวิตมีเท่านี้เอง มันไม่ตื่นเต้นไปกับลาภสักการะ ไม่ตื่นเต้นไปกับสิ่งใดๆ เลย สิ่งที่ตื่นเต้นไปกับเรานี้เป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้น กิเลสเอาสิ่งนี้เป็นพื้นฐาน แล้วออกไปหาลาภสักการะ มันไม่ได้เห็นคุณธรรม

แต่ถ้าเป็นพระขึ้นมา คุณธรรมในหัวใจมันเต็มอยู่แล้ว เรื่องลาภสักการะมันเป็นภาระ สิ่งที่เป็นภาระ ภาระรับผิดชอบ มันเป็นภาระของเรามา ถ้ามันเกิดขึ้นมา มันเป็นอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน ถ้ามันเกิดขึ้นมาโดยธรรมใช่ไหม มันเป็นความชอบธรรมทั้งหมด เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้เป็นอำนาจวาสนาที่ได้สร้างสมมา ได้สร้างสมมา เราก็บริหารจัดการมันโดยความเป็นธรรม คือเจือจางกันไป แจกทานกันไป เพื่อเป็นสังคัมโลก โลกอาศัยปัจจัยเครื่องอาศัย

ปัจจัยเครื่องอาศัย มันมีเครื่องอาศัยของโลกของเขา แต่สมณะเราอาศัย **ศีล สมาธิ ปัญญา** ถ้ามีฐานเป็นศีล สมาธิ ปัญญา นี้มีคุณค่ามาก เพราะอะไร เพราะเราเสียสละสิ่งต่างๆ เป็นสมบัติของเรามา เพราะเราแสวงหาศีล สมาธิ ปัญญา แล้วศีล สมาธิ ปัญญา เกิดขึ้นมากับเรา ศีล สมาธิ ปัญญา เกิดขึ้นมา จนเราใช้สิ่งนี้เป็นปัญญาขึ้นมา ใช้ใคร่ครวญชำระกิเลสของเราขึ้นมา จนใจเราพ้นจากกิเลสมา พอใจเราเข้มแข็งขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา ในเมื่อใจเราเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา เราอาศัยศีล สมาธิ ปัญญาเป็นอาหาร เป็นสัมมาอาชีวะ เป็นการเลี้ยงชีพ เป็นคุณธรรมชำระกิเลสขึ้นมา สิ่งนี้มันมีคุณค่า สิ่งที่มีคุณค่าในหัวใจเรามันมีคุณค่าอยู่แล้ว เราจะไปเอาคุณค่าจากภายนอกไปทำไม

แต่สิ่งที่เป็นคุณค่าภายนอก คำว่า “อำนาจวาสนา” ที่สร้างสมมาแล้วมันมีมาโดยธรรมชาติ มันมีมาโดยธรรม อย่างพระสิวลีท่านมีมาโดยธรรมชาติ ทุกคนก็ต้องการทำบุญกับพระสิวลี ลาภสักการะมันเป็นธรรมชาติของพระสิวลีท่าน พระสิวลีท่านสร้างมา

การสร้างมา **คุณ** คุณพระเราที่ประพฤติปฏิบัติมาเพื่อพ้นจากทุกข์ คุณค่าของเราคือใจที่พ้นจากทุกข์เท่านั้น **ไอ้**นี่มันเป็นเปลือก เป็นสิ่งที่เราสร้างฐานเป็นบารมีมา สิ่งที่เป็นบารมีมา การปฏิบัติยาก การรู้ยาก ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย สิ่งต่างๆ เป็นการสร้างบารมีมา แต่ถึงที่สุดแล้วปฏิบัติขึ้นมา

เอาแก่นสารของมัน เอาแก่นสารคือเอามรรคญาณที่ชำระกิเลสนี้ เอาแก่นสารของอันนี้ ถ้าเรามี
แก่นสารอันนี้ เอาแก่นสารอันนี้มาฆ่ากิเลส

แต่แก่นสารอันนี้มันตั้งอยู่บนอะไร ในเมื่อเรายังไม่รู้จักรั้วการของเรา แก่นสารของเราต้อง
ตั้งอยู่บนขั้วตรีปฏิบัติก่อน ขั้วตรีปฏิบัติมันต้องเป็นฐานรองรับสิ่งนี้ขึ้นมา มันถึงจะมีแก่นสาร
อันนี้เกิดขึ้น

แต่เราไปเห็นว่ามีแก่นสารอันนี้ เราจะไปแสวงหาแก่นสารอันนี้โดยที่เราปฏิบัติพื้นฐาน
แล้วมันจะมีแก่นสารมาจากไหนล่ะ

แก่นสารมันก็เหมือนการแสดงออก การแสดงออกว่าถ้าคนมีแก่นสาร การแสดงออก
พื้นฐานมันก็เป็นสิ่งที่น่าเคารพบูชา สิ่งที่น่าเคารพบูชา ทั่วๆ ที่แก่นสารอันนี้ การเคารพบูชา เราก็ต้อง
เอาตัวนี้เป็นตัวหลักก่อน เอาตรงนี้เป็นพื้นฐาน เป็นตัวหลัก เป็นการดูกันว่าคนมีหลักมีเกณฑ์ คนมี
คุณธรรม การแสดงออกพื้นฐานมันต้องเป็นคุณธรรมอันนี้ก่อน เราถึงต้องรักษาขั้วตรีอันนี้ไว้
รักษาไว้

คูลี พระกัศสปะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “กัศสปะ เธอก็อายุปานเรา ๘๐
เหมือนกัน พระอรหันต์เหมือนกัน ถือธุดงค์ทำไม”

พระอรหันต์ต้องถือธุดงค์ทำไม พระอรหันต์ต้องอยู่ในกรอบกตีกาทำไม

“เพื่อเป็นคติกับอนุชนรุ่นหลัง” เป็นคติเป็นแบบอย่างของเรา อยู่ที่แบบอย่างของเรา แต่ครู
บาอาจารย์ที่ท่านสิ้นไปแล้วท่านอยู่สุขสบายของท่าน คูลี พระอัญญาโกณฑัญญะสอนหลานองค์
เดียว พระปุลณมณฺฑานินฺบุตร หลานของพระอัญญาโกณฑัญญะ สอนองค์เดียว นี่อำนาจวาสนาของ
ท่าน ท่านก็อยู่ในป่าในเขาตลอดมา

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะปรารถนาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ก็สร้างบุญ
กุศล เป็นพยาน เป็นผู้เผยแพร่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ท่านสร้างของท่านมา
บารมีมันเป็นอย่างนั้น เหมือนกับเบนซิน โซลา น้ำมันก๊าด น้ำมันเตา น้ำมันคนละชนิดมันก็คนละ
ชนิด แต่พลังงานที่เอามาใช้ประโยชน์กับพลังงานใช้ประโยชน์ให้แสงสว่างต่างๆ พลังงานมันจะ
ใช้ประโยชน์ได้ก็คือใช้ประโยชน์

จิตนิสัยแต่ละองค์ไม่เหมือนกัน แต่พลังงานอันนั้น ประโยชน์นั้น คือว่าถ้าสิ้นกิเลสได้อันนั้นคือสุดยอด คือสิ่งที่เป็นพลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ ใช้ประโยชน์ได้สมประโยชน์ทั้งหมดก็เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ให้มันสมประโยชน์กับเรา ให้มันมีประโยชน์กับเรา มันเป็นมรรคญาณขึ้นมา มันชำระกิเลสของเราขึ้นมา อันนี้สำคัญมาก หลักสำคัญคือการประพฤติปฏิบัติ การเข้ามาชำระกิเลส แต่มันก็ต้องมีพื้นฐานรองรับ ถ้ารองรับขึ้นมา ถ้ามันจิตเสื่อมลงมามันก็มีพื้นฐานรองรับ

ถ้ามีสมาธิ ปัญญามันเสื่อมมาก็มีสมาธิรองรับ มันก็ยังไม่ถอยกรูดๆ

มีศีลรองรับ ถ้าสมาธิเสื่อมก็มีศีลรองรับ ก็พยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ มันเป็นเรื่องธรรมดาระหว่างการเดินทาง ในการประพฤติปฏิบัติมันจะมีเจริญแล้วเสื่อม ปัญญาหมุนออกไปแล้วก็เสื่อม ความเสื่อม เวลามันเสื่อมขึ้นมา คนประพฤติปฏิบัติแล้วจะให้มันรุ่งเรืองตลอดไป มันเป็นไปได้ยาก คนเราระหว่างการประพฤติปฏิบัติมันมีเจริญแล้วเสื่อมตลอดเวลา มันถึงต้องมีพื้นฐานรองรับเพื่อไม่ให้เราไหลลงไป จนถึงที่สุด ไหลลงไปจนตกทะเลไปเลย

มันถึงต้องมีการแสดงออก กิริยาแสดงออกของสมณะ เรามีชีวิตต่างจากคฤหัสถ์แล้ว ถ้ามีชีวิตเหมือนคฤหัสถ์ คู่ติ คู่ที่เขาอยู่กัน “พระเราในเมื่อต้องกินต้องใช้ก็ทำไรไถนา ต้องหาที่ปลูกทำไรไถนาเหมือนเขา”...นั่นมันชีวิตคฤหัสถ์นะนะ แล้วถอยกรูดๆ ไป ต่อไปเขาไม่เคารพพระเลย เขาไม่ต้องไหว้พระเลย เพราะพระดำรงชีวิตเหมือนกัน พระก็ทำไรไถนา พระก็ทำธุรกิจ พระค้าขายเหมือนกัน แล้วพระกับโยมต่างกันตรงไหน ก็ไม่เห็นต่างกันเลย

ก็เหมือนกับเราที่คิดนี้ไง คิดว่า “เอ้อ! เราก็มมีปัญหา” นี่ปัญหาของโลก ปัญหาของโลก อย่าเอาเข้ามาใช้ในชีวิตสมณะเรา เราไม่ใช่ คู่ติ ในการกระทำ ในเรื่องของการพราภของเขี้ยว เวลาพูดไป ภิกษุพราภของเขี้ยวเองก็ดี สั่งให้คนอื่นทำก็ดี ฉะนั้น เวลาภิกษุ ให้พิจารณา ครูบาอาจารย์บอกให้พิจารณาตรงนี้ให้หน่อยหนึ่ง นี่ใช้อุบาย เราจะใช้ชีวิตอย่างเขาไม่ได้ เราจะบอกให้เขาถากถางไม่ได้ เห็นไหม ใช้อุบายวิธีการบอกอย่างนี้ “ทำตรงนี้ให้ที ทำตรงนี้ให้ที” ซึ่งให้เขารับรู้กันโดยอุบายไง นี่ทำเองก็ดี ใช้ผู้อื่นก็ดี นี่ชีวิตของสมณะ ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์

แต่ที่นี้โลกมันโง่ จับหัวมันทิ่มเข้าไปเลย บอกให้ถากหญ้ามันยังไม่รู้เรื่องเลย เพราะอะไร เพราะเราไม่ได้ฝึกไว้ ทุกอย่างมันต้องฝึกไว้หมดนะ ผู้ปฏิบัติจากพระก็ต้องฝึกไว้ ผู้ปฏิบัติจากพระจะทำอย่างไรให้เข้าใจพระ พระที่จะใช้เขา พระมีคุณธรรมอย่างไร ถ้ามันมีการฝึกฝนมา ครูบาอาจารย์ หลวงปู่มันท่านวางรากฐานมา แต่เดี๋ยวนี้ศาสนาเสื่อม ทุกอย่างเสื่อม ไม่มีใครดูแล ไม่มีใครเอื้อ อาทกรับศาสนา ไม่มีใครเอื้ออัทกรับธรรมวินัย เราไม่เอื้ออัทกรับธรรมวินัย วิทยุมีมานะ อวดรู้ อวดใหญ่ ไร้สาระมากมาย กิเลสทั้งนั้นเลย

คนมีคุณธรรมอ่อนน้อมถ่อมตนทั้งนั้นนะ อ่อนน้อมถ่อมตนกับธรรมวินัย ลงในธรรมลงในวินัย ไม่เหยียบหัวองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป จะลงธรรมลงวินัย ลงวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยอมรับแล้วทำตามนั้น ขณะจิตมันพ้นไปแล้ว สิ่งต่างๆ จิตมันพ้นออกไป ธรรมและวินัยเป็นสมมุติ สมมุติทั้งนั้น สิ่งนี้เป็นสมมุติ สมมุติบัญญัติขึ้นมา จิตมันข้ามพ้นจากสมมุติบัญญัติ จะอยู่สบายสุขขนาดไหนมันก็ทำได้ แต่ท่านไม่ทำของท่าน เพราะท่านเห็นคุณค่าของมัน เห็นคุณค่าของศาสนา เห็นคุณค่าที่พึ่งของชาวพุทธ ถึงรักษาสิ่งนี้ไว้นะ

เราเป็นพระ ชีวิตเราต้องให้เป็นพระจริงๆ เป็นพระขึ้นมาให้เป็นสังคมแบบอย่างของเรา เราจะต่อสู้กับเรา จะชำระกิเลสนะ มันจะตื่นตัว มันตื่นตัวขึ้นมา ไม่ให้ชีวิตนั้นเสียเปล่าไป มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ไม่ใช่เราไหลไปตามกิเลสแล้วคิดว่ามันเป็นธรรม คิดว่ามันเป็นความโก้เก๋ อวดรู้ อวดฉลาดกับคนอื่น นึกว่าเก่ง ทั้งๆ ที่นั่นละกิเลสท่วมหัว กิเลสเหยียบเราไปจมดินเลย แต่เราคิดว่าเรารู้

แต่ถ้าเป็นคุณธรรม อ่อนน้อมถ่อมตน สิ่งที่อ่อนน้อมถ่อมตน ยิ่งรู้ขนาดไหนมันยิ่งชำระกิเลส มันตัดแปลงกิเลสไปตลอด นี่ก็คือคุณธรรม เราต้องรักษาสิ่งนี้ไว้ แล้วเราทำสิ่งนี้ขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา

วันนี้วันอุโบสถนะ ตั้งใจ ตั้งใจ เวลาอุโบสถแล้ว ฟังสิ่งใด มันเหมือนศีล ๒๒๗ ถ้าในสมัยพุทธกาลมันเป็นภาษาบาลี เขาเข้าใจกันหมด เขาจะคอยสะกิดว่าใครผิดใครถูก แต่เพราะเราไม่เข้าใจ แต่ถ้าคนท่องปาฏิโมกข์ได้จะเข้าใจ สิ่งนี้เข้าใจ ศากยบุตรพุทธชินโรส ศากยบุตรใจ สิ่งนี้มันสะท้อนใจถ้ามันเข้าใจสภาวะแบบนี้

ภิกษุ ๕ พรรษาขึ้นเป็นผู้ฉลาด ผู้ฉลาดคือท่องปาฏิโมกข์ได้ พ้นจากนิสสัย ถ้ายังไม่พ้นนิสสัย ต้องขอนิสสัยไปเรื่อยๆ ถ้าไม่ขอนิสสัยไป ศากยบุตรมันจะเรียวแหลม เพราะมันไม่มีใครอยู่ในกรอบ

ผู้ที่สืบทอดมาเหมือนกับวัดตุคิบ เหมือนกับน้ำมัน ไม่มีน้ำมันดิบมันจะไปมีน้ำมันเบนซินได้
อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ไม่มีผู้บวชใหม่เข้ามาเป็นศากยบุตร แล้วนิตยมันจะหล่อหลอม หล่อหลอม
จากน้ำมันดิบให้เป็นน้ำมันสำเร็จรูป แล้วการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน มันถึงจะต้องสืบทอดกัน
ต้องดูแลกัน

แล้วผู้ที่เข้ามาแล้วก็ต้องพยายามเห็นโทษของมัน เห็นโทษของความคิด เห็นโทษในการ
เหยียบหนามนี้ไปเหยียบย่ำธรรมวินัย เหยียบหนาม เหยียบขวกหนามไป ขวกหนามเอาไว้
ป้องกันไม่ให้เราล้มลุกคลุกคลาน เราจะเดินหลบหลีกขวกหนาม ธรรมวินัยบังคับไว้ เราต้อง
หลบหลีกไปตามธรรมวินัยนี้ อยู่กับธรรมวินัยนี้ด้วยความเคารพศรัทธา แล้วเราจะถึงที่สุดได้แห่ง
การประพฤติปฏิบัติ เราถึงตั้งใจทำ นี่เป็นศากยบุตรพุทธชิโนรสที่เคารพธรรมวินัยตามความเป็น
จริง เอวัง